

Motion till riksdagen 2012/13:N226

av **Lise Nordin m.fl. (MP)**

Förbjud uranbrytning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur ett lagstiftat uranbrytningsförbud kan införas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett moratorium för uranprospektering tills ett förbud mot brytning är på plats.

Inledning

”Uranbrytning hotar våra bygder. Ingen vill investera i bygder som riskerar att bli oboeoliga.” Så skrev kommunstyrelseordförandena för sex drabbade kommuner på Brännpunkt den 24 juni 2012. Sedan dess har hotet att bryta uran i Sverige blivit än mer akut då bolagen flyttar fram sina positioner. I augusti fick det kanadensiska bolaget Continental Precious Minerals tillåtelse att utvidga sitt uranletande i Oviken, något som Bergs kommun överklagat. Statsminister Fredrik Reinfeldts uttalanden om att kärnkraft och uranbrytning hänger intimt samman har skapat en oro att regeringen kommer att tillåta miljö- och hälsofarlig uranbrytning i vårt land. Både människor i hotade orter och de företag som nu söker uran förtjänar besked från politiken om uranbrytning ska vara tillåten eller inte.

Uranbrytningens negativa konsekvenser

Uranbrytning i Sverige upphörde 1969 då det uppmärksammades att brytningen gett stor lokal miljöpåverkan i området runt Ranstadverket i Skövde, bland annat genom läckage till vattendrag. Motståndet på orten blev så starkt

Fel! Okänt namn på

att brytningen tvingades upphöra. Idag importerar Sverige uran från länder som Namibia, Kazakstan, Australien och Kanada. I alla dessa områden bor det människor som har små ekonomiska eller demokratiska möjligheter att säga nej till den miljö- och hälsofarliga verksamheten. Att uranbrytning sker i delar av världen där det bor en utsatt befolkning är det kanske tydligaste argumentet på att uranbrytning är en icke önskvärd aktivitet.

Förutom de negativa miljöaspekter som all mineralbrytning medför innebär uranbrytning också radioaktiv strålning. Största delen av den radioaktivitet som finns i malmen lämnas kvar som gruvavfall. Avfallet har då en form som gör radioaktivitet (och tungmetaller) mycket mer flyktigt och lättspritt än när det låg inbäddat i urberget. Det radioaktiva avfallet och tungmetallerna måste tas om hand på ett säkert sätt under tusentals år. Det är ett arv som Miljöpartiet de gröna inte vill lämna efter sig till kommande generationer.

Stort tryck att bryta uran i Sverige

Det stigande marknadspriser har lockat främst utländska företag att söka efter uran i svensk mark. Det finns idag flera hundra tillstånd för prospektering i Sverige. Det faktum att flera företag investerar miljontals kronor i att prospektera efter uran talar sitt tydliga språk; de gör kalkylen att de kommer att bli möjligt, och därmed lönsamt, att bryta uran i Sverige. På många orter runt om i vårt land från Skåne till Norrbotten oroas människor över framtiden för sina hemorter. Ingen vill ha uranbrytning i närheten av sin bostad, sitt fritidshus, sina ströv-, jakt-, eller fiskeområden. Hotet om uranbrytning kan i sin tur lägga en död hand över utveckling av annat slag på de orter där prospektering pågår.

Ökat behov av lagstiftat förbud

Utöver diskussionen om huruvida uranbrytning någonsin kan ske utan miljöförstöring höjs nu allt fler röster om att en fullgod kontroll av ansökningar brister. Professor Lena Marcusson utredde 2009 Naturvårdsverkets verksamhet och konstaterade att miljöprövningar prioriterades bort och marginaliserades. Företaget föreslår sina egna villkor och då måste motparten bedöma om det är rimligt eller inte. Sådana påståenden får inte stå oemotsagda.

Det blir allt mer uppenbart att dagens lagstiftning och juridiska prövning inte är en garant mot miljöskadlig uranbrytning. För att garantera att uranbrytning inte ska ske är det enda tydliga ett lagstiftat förbud. Det skapar tydlighet för både näringsliv och medborgare. Det är inte bra näringspolitik att locka utländska företag att komma hit och göra investeringar och undersökningar genom att inge dem falska förhoppningar. Det är inte bra ur demokratisynpunkt att försöka lugna oroliga medborgare genom att ge dem falska försäkringar. Dåvarande ordförande i Näringsutskottet Karin Pilsäter (FP)

Fel! Okänt namn på

sade år 2007: ”Vill man att uranbrytning under inga förhållanden ska tillåtas så får man rakryggat ändra lagen.”

Med anledning av ovanstående föreslår vi att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen att regeringen bör utreda hur ett lagstiftat uranbrytningsförbud kan införas. I väntan på denna utredning är en logisk konsekvens att ett moratorium för uranprospektering införs.

Stockholm den 27 september 2012

Lise Nordin (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Tina Ehn (MP)

Jan Lindholm (MP)

Mats Pertofti (MP)

Annika Lillemets (MP)

Jabar Amin (MP)

Stina Bergström (MP)

Kew Nordqvist (MP)